

23.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**23 Eylül 2022
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

23 Eylül 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 21/09/2022 Tarihli ve 2022/2261 Sayılı Kararı

YÖNETMELİKLER

- Lüks Çadır Tesisleri Nitelikler Yönetmeliği
- Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Konut Finansmanı Sözleşmeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Petrol Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 529)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 541)
- Bankalarca Ticari Müşterilerden Alınabilecek Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/4)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2022/26)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2021/121, K: 2022/88 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 5. Hukuk Dairesine Ait Kararlar

DÜNYA

ODALARDA SEÇİM ÖNCESİ KULİSLER HAREKETLENDİ

ASO'da Başkan Özdebir ile Başkan Yardımcısı Ardıç yarışacak

HÜSEYİN GÖKÇE-ANKARA

Önümüzdeki yıl yapılması öngörülen TOBB seçimleri öncesinde oda bazında seçim yarışları başladı. Bu kapsamda Ankara'da bulunan oda ve borsalarda çalışmalar gide-rek hareketleniyor. Ankara odaları içinde en çok çekişmenin Ankara Sanayi Odası'nda yaşanması bekleniyor. Seçimlerde, ASO Başkanı Nurettin Özdebir ile ASO Başkan Yardımcısı Seyit Ardıç yarışacak. Ankara Ticaret Odası'nda mevcut Başkan Gürsel Baran'ın karşısında aday olmak için Türkiye İnşaat Müteahhitleri Sektör Meclisi Başkanı Tahir Tellioğlu'nun kulis yaptığı kaydediliyor. **Ankara Ticaret Borsası**'nda ise mevcut başkan TOBB Yönetim Kurulu Üyesi **Faik Yavuz**'un tek aday olarak seçime girmesine kesin gözüyle bakılıyor.

En çok ASO seçimleri merak ediliyor

Uzun süredir tek liste ile gidilen Ankara Sanayi Odası seçimlerinde bu kez iki aday yarışacak. Zafer

Çağlayan'ın milletvekili seçilmesinin ardından 2007 yılında Ankara Sanayi Odası Başkanlığına seçilen Nurettin Özdebir, 12 yıldır bu görevi yürütüyor. Özdebir, ekim ayında yapılacak ancak tarihi henüz kesinleşmemiş seçimde, hâlen ASO Başkan Yardımcısı olarak görev yapan Seyit Ardıç ile yarışacak. Ardıç, ASO'daki görevinin yanı sıra ASO 2-3. OSB Başkanlığı ve OSBÜK Başkanvekilliği görevlerini yürütüyor.

ASO seçimlerinde şu ana kadar yarışlar hep komitelerde yaşanır fakat başkanlık seçimlerine genellikle tek adayla gidilirdi. ASO seçimlerinde delegeler önce komite üyelerini ve ASO Meclisi'ni seçiyor, ardından Başkan Meclis üyeleri tarafından seçiliyor. Başka bir ifade ile gerek Nurettin Özdebir, gerekse Seyit Ardıç'ın resmi olarak ASO Başkan adayı olabilmeleri için öncelikle üyesi oldukları meslek grubunun komitesinden ASO Meclisi'ne seçilmeleri gerekiyor.

Ankara Ticaret Odası seçimlerinde ise şu ana kadar resmi bir

adaylık açıklaması yapılmadı. ASO'da olduğu gibi ATO'da da başkan adayı olabilmek için öncelikle ilgili meslek komitesinden seçilebilmek gerekiyor. ATO Başkanı Gürsel Baran, henüz adaylığını açıklamasa da tekrar aday olacağı biliniyor. TOBB Türkiye İnşaat Müteahhitleri Sektör Meclisi Başkanı ve İnşaat Müteahhitleri Konfederasyonu (İMKON) Başkanı Tahir Tellioğlu'nun da ATO Başkan adayı için çalışmaya başladığı kaydediliyor. ATO seçimleri 8 Kasım'da yapılacak.

Borsada Faik Yavuz tek aday

Şu ana kadar Ankara odalarında seçimin yarışsız geçeceği net olan bir tek **Ankara Ticaret Borsası** bulunuyor. Hâlen TOBB Yönetim Kurulu üyeliğini yürüten **Faik Yavuz**, Kredi Garanti Fonu (KGF) yönetiminde TOBB'un ağırlığının olduğu dönemde KGF Yönetim Kurulu Başkanlığı yapıyordu. 5 Ekim'de yapılması planlanan ATB seçimlerinde **Faik Yavuz**'un karşısına bir aday çıkması beklenmiyor.

Çiftçi gübre kriziyle karşı karşıya kalabilir

TÜİK verilen göre Temmuz'da Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi yıllık bazda yüzde 133,41 artarken, alt gruplarda en yüksek artış yüzde 234,88 ile çiftçinin en önemli gider kalemlerinden gübrede görüldü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Temmuz ayında Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarımsal-GFE) yıllık bazda yüzde 133,41 oranında arttı. Çiftçinin en önemli gider kalemlerinden olan gübrede ise yıllık artış yüzde 234,88 oldu. Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği (TMMOB) Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez, “Gübre, mazot, tohum, yem, ilaç fiyatlarının sürekli arttığı bir ortamda doğal olarak çiftçinin tarladaki maliyeti de artış gösteriyor. 2020 yılı yani pandemi döneminde Tarımsal ÜFE yüzde 17 iken, Ağustos'ta yüzde 142 oldu. Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi 2020'de yüzde 6 iken, 2022'de yüzde 133 oldu. Gübre ve hayvan yemindeki artış devam ettiği sürece girdi fiyatlarındaki artış Tarımsal ÜFE'yi etkileyecek. Yüzde 80 TÜFE, yüzde 90 gıda enflasyonu olduğu bir ortamda Tarımsal ÜFE arttıkça, yani ÜFE ile TÜFE arasındaki bu makas kapatılmadıkça çiftçi kar edemez.” ifadelerini kullandı. Suiçmez, çiftçinin yaşadığı sıkıntılardan kurtulması için tarımsal planlamaların yapılması gerektiğine dikkat çekerek, “Orta vadeli en az 5 yıllık tarımsal planlama ülke genelinde hayata geçirilmeli. Gübre, mazot, sulama vb pek çok alanda çiftçi desteklenmelidir. Orta vadeli bir üretim planı yapamazsak bizi önümüzdeki yıllarda çok daha zor günler bekliyor.” şeklinde konuştu.

“ÇİFTÇİYİ ÜRETİME KÜSTÜREMEYİZ”

Üretim maliyetlerinde yaşanan artışın yanı sıra alım fiyatlarında da çiftçinin desteklenmediğini belirten Baki Remzi Suiçmez, “Dolayısıyla genel girdi fiyat endeksi kadar onun alt kalemleri ve çiftçinin en çok kullandığı girdilere bakarsak maalesef üretimin pahalandığını görürüz. Bu pahalanan üretim fiyatlarına karşı alım fiyatlarını maliyet düzeyinde ya da altında açıklayıp çiftçiyi üretime küstüremeyiz. Otomatik olarak Tarımsal ÜFE tarımsal girdi fiyat endekslerini tetikliyor. Bu durum ise önümüzdeki zamanlarda raflara yansıyacaktır. Bu kısır döngünün yolu üretimi kolaylaştırmaktan ve üretim maliyetlerini düşürmekten geçiyor.” diye konuştu.

“ARTAN MALİYETLERDEN DOLAYI YETERLİ GÜBRE ATAMIYOR”

Çiftçinin artan maliyetlerden ötürü tarlasına yeterli gübre atamadığını ifade eden Suiçmez, “Çiftçi bu yıl yeterli gübreyi atamadı. Dolayısıyla tüm bunlar rekoltenin azalmasında bir etken. Çiftçi bir gübre kriziyle karşı karşıya kalabilir. TÜİK’in rakamları bile bunu tasdik ediyor. Tarım Kredi Kooperatiflerine raflardaki fiyatların ve enflasyonun inmesi için talimat veriliyor ya, Tarım Kredi’nin tam da yapması gereken gübre fiyatlarını düşürüp ortaklarına, üreticiye düşük fiyatla gübre satmaktır. Ancak maalesef kendi ortaklarına piyasa fiyatından gübre satmasının yanı sıra yine yan kuruluşu olan Gübretaş, Rekabet Kurulundan ceza aldı.” dedi.

Çiftçiyi sevindirecek haber: O ödemeler 6 ay erken yatacak

Sivas Ziraat Odası Başkanı Hacı Çetindağ, mazot ve gübrede çiftçiye yapılacak olan destek ödemelerinin tarihinin öne çekildiğini açıkladı.

Çiftçiye mazot ve gübre desteği yapılmasına dair yapılan açıklamalar sonrası desteklerin ne zaman yerine getirileceği merak konusu olmuştu.

Konuyla ilgili olarak konuşan Sivas Ziraat Odası Başkanı Hacı Çetindağ, *“Bakanlığımızın aldığı bu kararı yerinde buluyor ve emeği geçenlere teşekkür ediyoruz; çiftçimizi rahatlatacak ancak çiftçilerimizin üretebilmesi için mazot ve kimyevi gübre fiyatlarının düzenlenmesi gerektiğini de bir kez daha dile getiriyoruz”* dedi.

ZİRAAT BANKASI HESAPLARINA YATACAK

Başkan Çetindağ konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamaların devamında 2022 yılında verimli bir dönem geçirdiklerini ve devletin bu yıl içerisinde yaptığı alım fiyatlarından çiftçilerin memnun kaldıklarını ifade etti.

Çetindağ mazot ve gübre konusunda ise Tarım ve Orman Bakanı'nın 2022 mazot ve gübre desteğini 2023 Mart ayına bırakmayacağını ve 6 ay öne çekileceğini söylediğini ifade etti.

Bu durumun çok faydalı ve çiftçileri oldukça memnun edeceğini ifade eden Çetindağ destek ödemelerinin Ziraat Bankası hesaplarına doğrudan yatıracağını da ekledi.

Ticari kredi komisyonlarına sınırlama

Merkez Bankası, ticari kredi kullandırım ücretlerine sınırlama getirdi. Kredi tahsis ücreti sınırı, kredinin on binde 25'i oranından yüzde 0.25'i oranına yükseltildi.

Bankalarca alınacak kredi tahsis ücreti sınırında düzenlemeye gidilerek, kredinin on binde 25'i oranından yüzde 0.25'i oranına yükseltildi.

Merkez Bankası'nın Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan ve bankalarca ticari müşterilerden alınabilecek ücretlere ilişkin usul ve esaslar hakkında tebliğde değişiklikler yapan tebliğine göre, kredi tahsis ücretleri; ilk limit tahsisinde tahsis edilen kredi limitinin yüzde 0.25'ini, limit yenilemelerinde yenilenen limitin yüzde 0.125'ini geçemeyecek.

Limitin artırıldığı durumlarda ilave limitin üzerinden yeni bir kredi tahsis ücreti alınabilecek. Limit tahsis veya yenileme talebi ticari müşteriden gelmediği müddetçe kredi tahsis ücreti alınamayacak. Azami kredi tahsis ücreti yıllık olacak ve tahsis edilen limit süresinin ay sayısı dikkate alınarak oransal uygulanacak.

Tebliğe eklenen geçici maddeye göre, menkul kıymet tesisine tabi krediler de bu sınırlamalara tabi olacak.

Rotatif haricinde kullandırım ücreti yüzde 1.10

Tebliğle söz konusu tebliğin 9. aynı maddesinin 2. fıkrasında yapılan düzenlemeye göre, kredi kullandırım ücreti sadece nakdi kredilerden alınabilecek. Kredi kullandırım ücretleri, rotatif krediler hariç olmak üzere kullandırılan kredinin yüzde 1.10'unu, rotatif kredilerde ise ortalama kredi kullandırım bakiyesinin yıllık yüzde 1'ini geçemeyecek.

Rotatif kredilerin kullandırım ücreti ilgili dönemin ortalama kredi kullandırım bakiyesi üzerinden dönem sonlarında, diğer nakdi krediler için ise her bir kullandırım anında tahakkuk ettirilecek. Bir yıldan kısa vadeli kredi kullandırmalarında azami kredi kullandırım ücreti, vade gün sayısı dikkate alınarak ve oransal düşölerek uygulanacak.

Net uluslararası rezervlerde 2 milyar dolarlık düşüş

IMF tanımlı net uluslararası rezervler 16 Eylül ile biten hafta itibariyle 2 milyar dolar düşüşle 12.09 milyar dolara geriledi.

İSTANBUL / DÜNYA

Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri 16 Eylül ile biten hafta itibariyle 2 milyar dolar düşüşle 12.09 milyar dolara inerken temmuz ortasından bu yana kaydettiği yükselişin yaklaşık yarısını geçen iki ayda yitirmiş oldu.

Ekonomistler son faiz kararı öncesinde ve sonrasında dolar/TL'deki yükselişi tutabilmek için döviz satışlarının devam edeceğini öngördü.

Net rezervler temmuz ayının başlarında 6.1 milyar dolar ile 2002'den bu yana en düşük seviyeyi görmüştü. Ardından ise temmuzun son haftası ile ağustos ayının ilk iki haftası yaklaşık 9 milyar dolar artışla tarihi dip seviyelerden kısmen toparlandı. TCMB'nin döviz rezervleri, ihracatçıların döviz gelirlerinin bankaya satışı ve KKM gibi adımlardan destek bulsa da, döviz piyasasına müdahaleler ve BOTAŞ başta olmak üzere KİT'lere yaptığı döviz satışları ile yıl içinde sert düşüşler kaydetti. TCMB temmuz ve ağustos aylarında Eylül 2021'den bu yana ilk defa KİT'lere herhangi bir döviz satışında bulunmadı.

Toplam rezervler 114.7 milyar dolar oldu

Öte yandan Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri 16 Eylül haftasında bir önceki haftaya göre 1 milyar 55 milyon dolar artarak 114 milyar 738 milyon dolara yükseldi.

Haftalık para ve banka istatistiklerine göre, 16 Eylül itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 1 milyar 143 milyon dolar artışla 74 milyar 824 milyon dolara çıktı. Brüt döviz rezervleri, 9 Eylül'de 73 milyar 681 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu.

Söz konusu dönemde altın rezervleri de 88 milyon dolar azalarak 40 milyar 2 milyon dolardan 39 milyar 914 milyon dolara geriledi. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 16 Eylül haftasında bir önceki haftaya kıyasla 1 milyar 55 milyon dolar artışla 113 milyar 683 milyon dolardan 114 milyar 738 milyon dolara çıktı.

Yabancı 34 milyon dolarlık hisse sattı

Borsa İstanbul'un bankacılık sektörü öncülüğünde sert hareketler yaptığı geçen hafta yabancı yatırımcılar net 34 milyon dolarlık hisse senedi ve 48.7 milyon dolarlık DİBS satarken, 14 milyon dolarlık şirket borçlanma senetleri aldı.

Menkul kıymet istatistiklerine göre yabancıların 9 Eylül itibarıyla 20 milyar 599,9 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 16 Eylül'de 19 milyar 773,5 milyon dolara geriledi. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin DİBS stoku 1 milyar 380,5 milyon dolardan 1 milyar 337,9 milyon dolara, ŞBS stokları da 94,5 milyon dolardan 108,3 milyon dolara ulaştı.

Şirketlerin döviz mevduatında 1.5 milyar dolarlık artış

Merkez Bankası verilerine göre yurtiçi yerleşikler geçen hafta döviz mevduatını artırdı. Verilere göre döviz mevduatı 354 milyon dolar yükseldi parite etkisinden arındırıldığında ise artış 1 milyar 644 milyon dolar oldu. Gerçek kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 106 milyon dolar artarken tüzel kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 1 milyar 538 milyon dolar yükseldi. Tüzel kişilerin dolar cinsi döviz mevduatında geçen hafta yaşanan 1 milyar 187 milyon dolarlık artış dikkat çekti.

Merkez'in faiz kararı piyasaları uçurdu: Dolar tarihi rekorunu yeniledi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) faizi 100 baz puan indirimle yüzde 12'ye çekmesinin ardından sabah saatlerinde 18,38 seviyesinden işlem gören dolar/TL kuru 18,40 seviyesine yükselerek tarihi zirvesini yeniledi.

Geçtiğimiz ay düzenlenen toplantıda politika faizini 100 baz puan indirerek yüzde 13,00 seviyesine çeken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), politika faizinde eylül ayında da indirime giderek 12,00 seviyesine çekti.

Fed'in şahin mesajlarının ardından TCMB'nin politika faizini 100 baz puan indirimle yüzde 12 seviyesine çekmesiyle gün içinde gördüğü rekor seviyeyi yenileyen dolar/TL kuru 18,40 üzerine çıktı.

DOLAR ENDEKSİ 20 YILIN ZİRVESİNDE

Fed faiz artırımı kararı sonrası dolar uluslararası piyasalarda da güçlendi. Dolar endeksi 20 yılın yeni zirvesi olan 111,72'ye çıkarken yükseliş hafta başından bu yana yüzde 2'yi, yıl başından bu yana ise yaklaşık yüzde 17'yi buldu.

Euro/dolar 0,98 seviyesinden işlem görüyor.

Faiz indiriminin devamı bekleniyor

Merkez Bankası büyümedeki ve sanayideki ivme kaybına işaret ederek yüzde 80'i aşan enflasyon ortamında politika faizini eylül toplantısında 1 puan daha indirdi ve yüzde 12'ye çekti. Analistler ekim toplantısında da indirim bekliyor. Seçime ise tek haneli politika faiziyle girilmesi öngörülüyor.

Şebnem TURHAN

Dezenflasyonun, “küresel barış ortamının yeniden tesisiyle sağlanacağı” öngörüsündeki ısrarını sürdüren Merkez Bankası; faiz indirimini, “büyümedeki yavaşlama”ya bağladı. PPK metnindeki ilave cümlede, “Öncü göstergeler, zayıflayan dış talebin etkisiyle büyümede yavaşlamaya işaret etmektedir” denildi. Metinde, “politika-kredi faizi makasındaki belirgin açılmanın yakından izlendiği” ve parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini destekleyecek araçların güçlendirileceği belirtildi. Analistler ekim toplantısında da indirim bekliyor. Seçime ise tek haneli politika faiziyle girilmesi öngörülüyor.

UZMANLAR MERKEZ BANKASI'NIN FAİZ İNDİRİMİNİ NASIL YORUMLADI

KREDİLER ARTSIN DİYE AYARLAMAYA GİDEBİLİR

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Atılım Murat: Merkez Bankası dış talebin yavaşlayacağını söylerken eş zamanlı olarak iç talepte de yavaşlama emarelerinin gözlemlendiğini belirtiyor. Bunu iki şekilde okumalı faiz indirimleriyle beraber kredi ve mevduat faizleri geri gelecektir ama şu an veriler kredilerin miktarlarında sınırlamalar var. Kredi faizleri düşüyor ama miktarı artmıyor sınırlama var dış talep zaten dünyada önümüzdeki dönemde resesyon riski artığı için zayıf kalacağından Merkez Bankası

faiz indirimlerine devam edecek ama krediler artsın diye kredi miktarında bir ayarlamaya gidebilir. Çünkü seçim de yaklaşıyor. Rusya'nın seferberlik ilan ettiği, Putin'in 'nükleer silah kullanabiliriz' dediği bir günden sonra Merkez Bankası'nın küresel barış ortamının tesis edilmesiyle beraber dezenflasyonist süreç başlayacak ifadesi biraz tuhaf olmuş. Özellikle dezenflasyonist sürecinin nasıl başlayacağıyla ilgili kafalarda hala soru işaretleri var. Merkez Bankası seçime faizleri tek haneye indirecektir.

ENFLASYON KONUSUNDA YENİ SÖZ YOK

İş Yatırım Araştırma Direktörü Serhat Gürleyen: Ekonomistler politika faizinin sabit tutulması ve 100 baz puan faiz indirimi arasında neredeyse yarı yarıya dağılmıştı. Dolayısıyla indirimin sürpriz olduğunu söyleyemeyiz. Açıklama sonrası Türk Lirası, Euro tahvil ve devlet tahvili değer kaybederken, hisse senedinde önemli bir etki gözüküyor. Merkez Bankası enflasyon konusunda yeni bir şey söylemiyor. Küresel barışın tesis edilmesi, baz etkilerinin ortadan kalkması ve makro ihtiyatı tedbirlerinin sonuçlarının alınması ile dezenflasyon sürecinin başlayacağı bir kez daha tekrar ediliyor. İktisadi faaliyetin ve tüketici kredilerinin yavaşlamasına izin verildiği ve emtia fiyatlarının küresel olarak gerilediği bir ortamda baz etkisinin de desteğiyle aralık ayından itibaren enflasyon kendi kendine gerileyebilir. Ancak bozulan beklentiler, süregelen faiz indirimleri ve seçim arifesinde ilave genişleyici politikalar (yüksek asgari ücret zammı, tüketicileri de kapsayan yeni bir kredi genişlemesi) ihtimali enflasyonun yüksek bir seviyede katılaşacağına işaret ediyor. Yılsonu Dolar/TL kuru tahminimizi 20 TL olarak koruyoruz. Cari dengenin bozulduğu, portföy çıkışlarının devam ettiği bir konjonktürde dış borç servisinin arttığı bir döneme giriyoruz. İlave faiz indirimi sonrasında kur tahminimiz üzerinde yukarı yönlü riskler artıyor.

SELEKTİF KREDİLERDE GENİŞLEME İSTEĞİ

Gedik Yatırım Baş Ekonomisti Serkan Gönenciler: TCMB'nin ekonomik aktivitede ivme kaybının ihracat kaynaklı olarak devam ettiğine dikkat çekerek, politika faizinde ek 100 bazpuanlı bir indirim gittiğini görüyoruz. TCMB güncellenen faiz düzeyinin yeterli olduğunu değerlendirmiş olsa da, aynı ifade geçen ayki metinde de yer almıştı. Dolayısıyla, bu ifadeden faiz indirimlerinin sona erdiği sonucunu çıkarmak güç. Aksine, her ne kadar TL ticari kredi büyümesi sınırlandırılmak istense de, kredi faizlerine getirilen üst sınır getirilmesinin ve 50 milyar TL'lik yeni bir kredi garanti fonu (KGF) paketi açılacağına ilişkin haberlerin, selektif kredilerde genişleme isteğine işaret ettiğini düşünüyoruz. Bu açıdan, önümüzdeki toplantılarda faiz indirimlerinin devam etmesi de çok sürpriz olmayacaktır.

SENE SONUNA KADAR İNDİRİM DEVAM EDEBİLİR

Coface Ekonomisti Seltem İyigün: Merkez Bankası'ndan beklediğimiz aralıkta bir faiz indirimi geldi. Sanayi üretimi, PMI, perakende satışlar gibi öncü göstergeler önümüzdeki dönemde ekonomik aktivitede yavaşlamaya işaret ederse, sene sonuna kadar Merkez Bankası faiz indirmeye devam edebilir. Nitekim, bugün açıklanan

metinde, azalan dış talebin de ekonomideki yavaşlamaya katkı yaptığına atıfta bulunulduğunu görüyoruz. Önümüzdeki günlerde, krediye ulaşımın daha uygun oranlar ile yapılabilmesi ve artan politika-kredi faiz makasının azaltılabilmesi için yeni makroihtiyati önlemler görebiliriz. Ancak bu önlemlerin yüksek enflasyon ortamında, kredi fiyatlamalarına ne derecede yansıyabileceğini göreceğiz. Önümüzdeki dönemde, KGF kredileri, firmaların nakit akışı yönetimleri için daha da önemli hale gelebilir.

ENFLASYON GÖZDEN ÇIKARILDI MI?

Eski IMF Ekonomisti Dr. Burcu Aydın Özüdoğru: TCMB faiz oranlarını bir kez daha indirdi. Politika faiz oranını 100 baz puan düşürerek yüzde 12'ye çekti. TCMB hala faiz oranlarını düşürerek enflasyonunu düşüreceğini açıklasa da ekonomi nosyonu, bankanın enflasyonunu gözden çıkarttığını söylüyor. Peki, TCMB'nin enflasyon hedefi yüzde 5 olduğuna göre, faizi de en az yüzde 5'e kadar düşürmeye devam edebilecek mi? Cevap ise maalesef Türkiye ekonomisinin dış borç, cari açık, dolarizasyon gibi bazı gerçeklerinde saklı.

Tüketici güven endeksinde artış

Tüketici güven endeksi, eylül ayında 72,4'e yükseldi ancak kötümser tablo hala devam ediyor. Endeksin 100'den küçük olması kötümser duruma işaret ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), eylül ayına ilişkin tüketici güven endeksi verilerini açıkladı. Buna göre, TÜİK ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliğiyle yürütülen "Tüketici Eğilim Anketi" sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, eylülde geçen aya göre yüzde 0,3 arttı. Ağustosta 72,2 olan endeks, bu ay 72,4 olarak kayıtlara geçti.

Mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi ağustosta 53,8 iken eylülde yüzde 1,5 düşüşle 53'e geriledi.

Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi endeksi ise ağustosta 72,2 iken eylülde yüzde 1,1 azalışla 71,4'e indi.

Ağustosta 72,8 olan gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi endeksi yüzde 1,6 yükselişle bu ay 74 olarak gerçekleşti.

Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi de ağustosta 89,8 iken eylülde yüzde 1,3 artışla 91'e yükseldi.

Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu gösteriyor.

Tüm orman ve kıyılar imar dahi istenmeden turizme açılacak

Türkiye'nin gündemi orman yangınları ile meşgulken Turizm Bakanlığı tüm orman ve kıyıların turizm tesisi olmasına neden olabilecek "LÜKS ÇADIR TESİSLERİ NİTELİKLER YÖNETMELİĞİ"ni yayınladı. Yönetmelikte "Aksi belirtilmediği sürece tesisler temelsiz yapılacaktır" detayı dikkat çekti.

Korona virüs salgını sonrası alternatif turizm olarak ilginin yükseldiği lüks çadırlarla ilgili Resmi Gazete'de yeni bir yönetmelik yayımlandı.

Lüks çadır tesislerinin yüksek kalite standartlarında planlı ve kontrollü gelişiminin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarıldığı kaydedilen yönetmelikte, kültür ve turizm koruma gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde ya da dışında, imar gerekmeksizin lüks çadır tesislerinin kurulabileceği açıklandı.

Lüks çadır tesislerinin genel nitelikleri şöyle sıralandı:

Bu Yönetmelik kapsamında aksi belirtilmediği sürece, tesis kapsamında yapılacak her türlü kapalı ünite temelsiz ahşap platform üzerine, mümkün olan en az müdahaleyle, çevre dostu çadır malzemesi kullanılarak ve doğal ekosisteme uygun olarak yapılır.

BETON, TUĞLA, ASFALT YOK

Çevre düzenlemelerinde beton, çimento, tuğla, seramik, plastik ve asfalt kullanılamaz. Açık alanda kullanılan ekipmanlar ahşap ve/veya metal malzeme olmalıdır.

Tesislerin kurulumunda ağaç kesilmemesi esastır. Alanın doğal dokusuna aykırılık teşkil edecek şekilde peyzaj düzenlemesi yapılamaz.

PREFABRİK YAPILABİLİR

Mutfak, çamaşırhane, atık biriktirme ekipmanları, atık geçici depolama alanı, ahır alanları, kompost alanları ve benzeri hizmet üniteleri, teknik zorunluluklar gereği ahşap malzeme kullanılmamak koşulu ile prefabrik, sökülüp takılabilir çelik profil, konteyner olabilir. Bu ünitelerin her biri elli metrekareyi geçemez.

Tesislerde müşteri yatak kapasitesinin en az %50'sine denk gelen sayıda personel istihdamı zorunludur.

İşletmelerin uygulayacakları fiyat tarifeleri Bakanlık tarafından onaylanır.

ONAYI BAKAN VERECEK

Kiralama, belgelendirme ve denetim için kurulacak komisyon; Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden sorumlu Bakan Yardımcısı başkanlığında, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürü, Kontrolörler Kurulu Başkanı, Turizm İşletmeleri Belgelendirme ve Geliştirme Daire Başkanı, Arazi Tahsis Daire Başkanı, Yatırım Geliştirme ve Planlama Daire Başkanı ve ilgili Daire Başkanlıklarının bağlı olduğu genel müdür yardımcılarının oluşacak. Komisyon kararları Bakan Onayı ile kesinleşecek.

İMAR PLANI GEREKMEYECEK

Yönetmelikte kiralama başlıklı 16. madde şöyle:

Orman vasıflı olanlar dâhil Hazine taşınmazları ile tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde, imar planı gerekmez, alan koordinatları belirtilmek suretiyle, 21/7/2006 tarihli ve 26235 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca Bakanlık tarafından yirmi yılı geçmemek üzere kiralama yapılabilir. Bu kiralamalar için ön izin süresi altı ay olarak uygulanır. Yatırımcı ön izin süresi içinde anılan Yönetmelikte belirtilen ön izin yükümlülükleri ile birlikte yerleşim tasarım ve yönetim planı hazırlatarak Bakanlığa sunmak zorundadır. Planın Bakanlıkça uygun bulunmasını takiben aynı Yönetmelik hükümleri uyarınca yatırımcı adına kiralama yapılır.

Erdoğan'dan Mir açıklaması: Cuma günü toplantı yapacağız

Rusya'ya yaptırımlar konusunda açıklama yapan Erdoğan, "En önemli nokta Mir Kart denilen olaydır. Bu Rusya ile bizim aramızda bir adımdı." diyerek, "Alternatifleri ne olabilir bu alternatifler üzerinde ilgili bakan arkadaşlarım görüşmelerini yapıyorlar. Görüşmelerden sonra da İstanbul'da cuma günü bütün ilgili arkadaşlarımı toplayacağım. Burada da nihai kararımızı vereceğiz." ifadelerini kullandı.

ANKARA (DÜNYA) - Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletlerin Rusya-Ukrayna savaşında daha fazla inisiyatif alması gerektiğini, savaşı önlemede başarısız olduğunu söyledi. Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu vesilesiyle bulunduğu New York'ta Türkevi'nde gazetecilerin sorularını yanıtlayan Erdoğan, liderlere de çağrı yaparak "Sayın Putin'le az veya çok bir hukuku olanın, kendisiyle bunları görüşmesi ve bu kapıyı zorlaması lazım" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, temaslarının Türkiye açısından önem taşıyan konulara ilişkin görüşlerini aktarmak açısından yararlı olduğunu belirtirken, ABD Başkanı Biden'in BM Güvenlik Konseyi'nin yapısının değiştirilmesi önerisine işaret ederek Türkiye'nin önerisinin dönüşümlü üyelik olduğunu belirtti.

Erdoğan, Rusya'ya karşı alınan yaptırım kararlarının hatırlatılarak Türkiye üzerinde baskı kurulup kurulamayacağına ilişkin bir soruyu yanıtlarken de bu yaptırımları "yakışsız" bulunduğunu, alternatifler konusunda bir toplantı yapacağını açıkladı.

Rusya-Ukrayna savaşını sona erdirmeye çabaları konusunda BM'yi eleştirdi, liderlere ağrı yaptı

Cumhurbaşkanı Erdoğan Rusya-Ukrayna savaşının bedeller ödettiğini, kimsenin bu bedeli artırmaması gerektiğini. Türkiye'nin tahıl koridoru ve esir değişimindeki yapıcı rolünün altını çizen Erdoğan, savaşın durdurulması konusunda BM'nin daha fazla çaba harcaması gerektiğini vurgulayarak, "Ne yazık ki BM, savaşı sona erdiremediği, akan kanı durduramadığı gibi, savaşın sonucu olarak ortaya çıkan enerji ve gıda krizlerine bir çözüm de bulamamıştır" diye konuştu.

Erdoğan, Rusya Başkanı Putin'e baskı için ağrı yaparak, "Bu sadece benim değil tüm dünya liderlerinin ortak gayretiyle olması gereken bir süreç. Hepsinin bu kanalı zorlaması lazım. Yani Sayın Putin'le az veya çok bir hukuku olanın, kendisiyle bunları görüşmesi ve bu kapıyı zorlaması lazım. Zelenskiy'le de aynı şekilde. Yoksa kalkıp da bu liderlere yönelik çok daha farklı negatif yaklaşımlar sergilemek beklediğimiz sonucu getirmez" diye konuştu.

KKTC'ye direkt uçuşların başlaması

"Biz Kuzey Kıbrıs'ı rastgele bir ülke olarak görmüyoruz. Onu biz adeta kendimiz olarak kabullendik, öyle görüyoruz, öyle de göreceğiz" diyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya'dan KKTC'ye direkt uçuş başlamasına yönelik haberlerin hatırlatılması üzerine bundan memnun olacağını, Rusya'nın turist kapasitesinin yüksek olduğunu söyledi. Rusya Devlet Başkanı Putin ile görüşmesinde, başka liderlerle görüşmesinde Kıbrıs'taki haklı taleplerin her zaman dile getirildiğini anlatan Erdoğan, "Temenni ediyorum ki önümüzdeki dönemde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmasıyla çok daha farklı bir gelecek orayı bekliyor olacaktır" diye konuştu.

BM Güvenlik Konseyi için dönüşümlü üyelik önerisi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM Güvenlik Konseyinin adaletsiz yapısına ilişkin eleştirilerini hatırlattı ve ABD Başkanı Biden'in de yapı değişikliği önerisi anlamına geldiğini belirterek, "Sonunda dediğimiz noktaya geldiler mi? şimdi 'hem daimî üyeleri artıralım hem geçici üyeleri artıralım' diyorlar. Dünya 5'ten büyüktür derken veya 'Daha adil bir dünya mümkün' derken, işte buralardan buraya geldik. Ve ben bunu da başaracağımıza inanıyorum" dedi.

Türkiye'nin üye artırımını yeterli görmediğini, dönüşümlü üyelik önerdiğini vurgulayan Erdoğan, "Daimî ve geçici üyelik olmamalı ve tamamen dönüşümlü üyelik sistemini getirmek lazım. Bu dönüşümlü üyelik sistemiyle burada şu anda 193 üye mi var; bu 193 üyeyi dönüşümlü hale getirmek lazım; 20 ise 20 ama bu dönüşümlü olmalı. İki yılda bir bunlar dönüşüme tabi olmalı." dedi.

“F-16 alımı-modernizasyonu konusunda bazı Cumhuriyetçi senatörlerle görüşüm”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin ABD'den yeni F-16 uçakları ve modernizasyon kitleri satın alımı talebine ilişkin gelişmeler konusunda ise bazı Cumhuriyetçi senatörlerle görüşmeler yaptığını, Savunma Bakanı Akar'ın da muhataplarıyla görüştüğünü belirterek, “ Hava olumlu istikamette geliyor. Temenni ederiz ki bu olumlu hava devam eder” dedi. ABD Başkanı Biden ile resepsiyonda kısa bir görüşme yaptığını belirten Erdoğan, bütün seviyelerde görüşmelerin devam ettiğini bildirdi.

-Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi'ne katılım kesin değil, katılma söz konusu olursa Paşinyan ile görüşme olabilir

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ermenistan ile ilgili bir soruyu da yanıtladı. Erdoğan, “Bu konularla ilgili Kafkasya'da bizim de bazı hamlelerimiz olacak. Onun da şimdilik sadece planlama süreci içerisindeyiz. Sayın İlham Aliyev kardeşimizle de bunları konuşup, ona göre adımlarımızı atacağız” dedi.

Prag'da yapılacak Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesini işaret eden Erdoğan, katılım konusunda henüz karar vermediğini ancak Paşinyan'ın bu zirvede bir görüşme isteği bulunduğunu vurgulayarak, katılma kararı verilerse bir görüşme olabileceğini belirtti.

Erdoğan, ABD Temsilciler meclisi Başkanı Pelosi'nin Ermenistan ziyareti ve Azerbaycan'a yönelik suçlamalarının Kafkasya'da istikrarı olumsuz etkileme ihtimaline ilişkin bir soruya ise “Pelosi'nin bu ziyaretiyle kalkıp da Kafkasya'daki bu gelişmelere darbe vuracak ne mecali var ne cürmü var. Ben inanıyorum ki o birçok yeri de rahatsız etmiştir. Hiç fazla abartmaya falan da gerek yok” yanıtını verdi.

MİR Kart konusunda çalışıyoruz, adımlar atacağız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya'ya karşı yaptırımlar konusunda Türkiye'ye bir baskı gelip gelemeyeceği konusundaki bir soruya şöyle yanıt verdi:

“En önemli nokta Mir Kart denilen olaydır. Bu Rusya ile bizim aramızda bir adımdı. Bu konu hakkında atacağımız adımların değerlendirmelerini ilgili arkadaşlarımızla yapıyoruz. Ona göre adımlarımızı inşallah yine atacağız. Alternatifimiz var tabii, o ayrı. Ama bütün dert, işte bu yaptırımların farklı versiyonları. Bunlar tabii gerçekten dostluğa falan yakışmıyor, ekonomik ilişkilerimizin düzenlenmesine yakışmıyor. Biz şimdi ister istemez ne yapacağız? Alternatifleri ne olabilir; bu alternatifler üzerinde ilgili bakan arkadaşlarım görüşmelerini yapıyorlar. Bu görüşmelerden sonra da İstanbul'da cuma günü inşallah bütün ilgili arkadaşlarımı toplayacağım. Onlarla bir toplantı yapıp, burada da nihai kararımızı vereceğiz.”

“Seçimden sonra sosyal konut projesinin ikinci etabı başlayacak”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, TOKİ konut projesine başvurunun 5 milyona yaklaştığını belirterek, projenin büyük bir ekonomik hareketlilik yaratacağını, kira ve konut fiyat sorununun çözümüne olumlu katkı yapacağını belirtti.

“81 vilayetimizin tamamında yaşayanlara bizim bu konutları teslim etmemiz bunlara (muhafele) en güzel cevap olacak” diyen Erdoğan, yıl sonunu beklemeden temellerin atılması talimatı verdiğini açıkladı.

2021 Haziran ayı sonuna kadar TOKİ’den konut, işyeri alanlara yüzde 25 indirim olacak

Seçimin ardından ikinci etap sosyal konut projesine başlayacaklarını söyleyen Erdoğan, “İnşallah biz öncelikle 250 bin, ardından bir 250 bin daha olmak üzere toplamda 500 bin konutluk bu projeyi de milletimizin hizmetine sunarak farkımızı bir kez daha ortaya koyacağız. Tabii bir taraftan da arsaları yetiştireceğiz. 250 bin konut amaçlı arsayı da hazırlayacağız. Ayrıca 50 bin iş yeriyle ilgili adımımızı da hızla atıyoruz.

TOKİ’den ev veya işyeri alıp da geri ödemesi devam eden vatandaşlarımız için yüzde 25 peşin ödeme indirimi kampanyası başlatıyoruz. Borcun tamamını kapatamayacak olanlar ise bakiyesinin yüzde 25’inden az olmamak şartıyla, yapabildikleri kadar ödemeye yüzde 25 indirim alabilecek. Bu kampanyadan, geri ödeme taksitleri 2021 yılı haziran ayı sonuna kadar başlamış olan konut ve işyeri alıcıları faydalanabilecek. Kampanya bugün başlayacak ve 19 Ekim tarihine kadar sürecek. Orada da inşallah kolaylaştırıcı olacağız.”

Yunanistan Başbakanı’nın İstanbul’daki Rum sayısının azalmasına yönelik sözleri

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yunanistan Başbakanı Miçotakis’in BM Genel Kurulundaki İstanbul’daki Rum nüfusun azalmasına yönelik yaptığı eleştirinin hatırlatılması üzerine, Rum nüfusun azalmasına yönelik bir politika güdülmediğini, tam aksine Türk vatandaşı Rumlara çocuklarını Türkiye’ye getirmeleri çağrısı yaptıklarını belirtti. Erdoğan, çeşitli vesilelerle konuştuğu Rum vatandaşlarına çocuklarının Türkiye’de yaşaması çağrısı yaptığını, aldığı yanıtlarda kendi istekleriyle başka ülkelerde yaşamakta oldukları sonucunun çıktığını belirtti. Erdoğan, “Bizim kapımız açık. O çocuğa biz eğer vatandaşlığı yoksa vatandaşlık da verirdik” dedi.

Erdoğan, Sen Sinod Meclisi’nin asgari sayısına ulaşabilmesi için Türk vatandaşı olmayan papazlara vatandaşlık verildiğini hatırlatarak, “Biz kendi dönemimiz içerisinde hiçbir Rum’u ülkemizden sürmedik. Ama onların şu anda Batı Trakya’da bizim vatandaşlarımıza, soydaşlarımıza yaptıkları zulmün haddi hesabı yok. Son dönemlerde bizim oradaki din adamlarımızın atamalarını bile kendileri yapmak istiyorlar. Sen ne anlarsın bizim din adamının durumundan, yapısından?” dedi.

Türkiye, gıda enflasyonunda ilk 5'e demirledi

Talip AKTAŞ

23 Eylül 2022 Cuma

Son 10 yılda tarımsal GSYH, yarı yarıya azalarak yüzde 5 seviyelerine kadar inmesine rağmen Türkiye, 2020 itibariye Çin, Hindistan ve ABD'nin ilk üç sırayı aldığı tarımsal üretimde dünyanın 10'uncu büyük ekonomisi. Nüfusa oranlandığında daha da üst sıralarda. Ancak, bununla birlikte dünyada gıda enflasyonunu en şiddetli yaşayan ilk 5 ülke içinde. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Bankası'nın izlediği gıda fiyatları endeksi, çarpıcı bir grafiğe işaret ediyor. 2000 yılı başlarından 2012'ye kadar FAO ve Dünya Bankası gıda fiyatları endeksiyle yakın bir seyir izleyen TÜİK gıda fiyatları endeksinin, 2013 yılından itibaren kur artışlarının hızlanmasına paralel olarak ayrışması dikkat çekiyor. (FAO ve Dünya Bankası endeksleri sınırlı temel malları içeriyor. Ancak uluslararası karşılaştırmalarda, TÜİK'in "gıda ve alkolsüz içecekler grubu" endeksi söz konusu gıda fiyat endekslerine eşdeğer olarak kullanılıyor.) Gıda fiyat grafikleri, Ocak 2003 dönemi 100 kabul edilerek hazırlandı. 2012 yılını, FAO endeksi 219, Dünya Bankası endeksi 208 ve TÜİK endeksi de 229 seviyelerinde kapattı. Makas 2013'ten sonra belirgin şekilde açılmaya başladı ve 2021 sonrasında ise fark rekor seviyelere ulaştı. Endekslere göre, 2012'den bu yana dünyada gıda fiyatları yüzde 12 civarında artarken, TÜİK'in açıkladığı gıda fiyatlarındaki artış yüzde 511 düzeyinde gerçekleşti. Son dönemde gıda enflasyonunun en fazla vurduğu ülkelerin (Türkiye hariç) ortak noktası, derin ekonomik bunalım ve siyasi istikrarsızlık...

Yüksek enflasyon/gıda enflasyonu yaşayan ülkelerdeki özet tablo şöyle:

■ **Zimbabve:** 30 yıllık otoriter rejim altında derin bir ekonomik krizin içindeki ülkede halkın yüzde 90'ı yoksul. Hiperenflasyon nedeniyle 10 yıl boyunca kendi parasını terk eden ülke, ulusal para birimine döndü ve piyasaya altın para da sürdü ancak enflasyon yeniden tırmanışta.

■ **Lübnan:** İç savaştan bu yana en büyük ekonomik krizi yaşıyor. Yoksulluk oranı yüzde 80'i aştı; siyasi istikrarsızlık da artıyor. Para birimi üç yılda yüzde 95'ten fazla değer yitirdi; banka hesaplarına erişim sınırlandırıldı. Başbakan yardımcısı, nisan ayı başında "Maalesef Merkez Bankası gibi devlet de iflas etti" açıklamasında bulundu.

■ **Venezuela:** Petrol zengini ülke özellikle 2018'den bu yana derin bir ekonomik bunalıma sürüklendi ve GSYH'sı son 8 yılda yüzde 95 oranında küçüldü. Yoksulluk ise yüzde 95'in üzerinde. 2020 yılını yüzde 2959 enflasyonla kapattı, enflasyon geriliyor.

■ **Sri Lanka:** Tarihinin en büyük ekonomik krizi, siyasi krizle birleşince bu yıl insani krize dönüştü. "Ekonomimiz tamamen çöktü" diyen başbakan, uluslararası destek çağrısında bulundu. Mayısta temerrüde düşen ülkede borç krizi yüzünden gıda, yakıt ve ilaç kıtlığı yaşanıyor.

Mevsimi geldi, tam faiz indirme havası!

Alaattin AKTAŞ

23 Eylül 2022 Cuma

İki kurumun görev tanımı adeta değişti:

✓Merkez Bankası'nın temel görevi büyümenin önündeki engelleri kaldırmak oldu.

✓Fiyat istikrarını sağlama görevi ise TÜİK'e verildi.

Hani kıyafette sezonluk indirimler vardır ya, bizde de ekonomide sezonluk indirimler yaşıyor. Konu kıyafet olmayacağına göre, biz de faizde yapıyoruz bunu... Üstelik öyle görünüyor ki bu kez indirim sezonu biraz uzun tutulacak.

Hatırlayın, geçen yıl eylülde başlamıştı indirim. Bu yıl bir ay önceye alındı ve ağustosta başladı.

Yılın ilk yedi ayında yüzde 14 olarak uygulanan faiz geçen ay yüzde 13'e indirilmişti, faiz dün bir puan daha aşağı çekilerek yüzde 12'ye düşürüldü.

Tam mevsimi! Artık bundan sonra da her ay birer puan, birer puan aşağı çekeriz faizi.

Ekimde 11, kasımda 10, aralıkta 9, ocakta 8!

Yüzde 8 iyi, yeter!

Olmaz mı sanıyorsunuz; olur olur!

Hem de gayet iyi olur! Aralık ve ocakta yıllık enflasyon artışı da büyük ölçüde hız kesecek zaten.

Ne söyleneceği de belli:

“İşte faiz indi, enflasyon düştü!”

Faiz niye indirilmiş...

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısından sonra yapılan açıklamada faizin yüzde 14'ten yüzde 13'e çekilmesi konusunda şöyle deniliyor:

“Küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin arttığı bir dönemde sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi açısından finansal koşulların destekleyici olması önem arz etmektedir. Bu çerçevede Kurul, politika faizinin 100 baz puan düşürülmesine karar vermiş, mevcut görünüm altında güncellenen politika faiz düzeyinin yeterli olduğunu değerlendirmiştir.”

İlginç bir durum var:

Para Politikası Kurulu'nun ağustos ayı toplantısından sonra yapılan açıklamada da yukarıdaki ifade aynen yer almıştı; noktası, virgülü bile aynıydı.

Hani bir söz var ya, **“Her zamankinden daha çok birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde”** diye başlar... Bunu yarın da söyleyeceksinizdir, demek ki birlik ve beraberlik ihtiyacı giderek artacaktır; dolayısıyla bu sözü ettiğiniz gün aslında o ihtiyaç yarından daha azdır.

Şimdi Merkez Bankası'nın açıklaması da biraz öyle olmuş. Ağustosta faiz yüzde 13'e indirilirken **“mevcut görünüm altında güncellenen politika faiz düzeyinin yeterli olduğu değerlendirilmiş”** ama aradan bir ay geçince o güncellemenin yeterli olmadığı ortaya çıkmış.

Dolayısıyla biz aynı metni önümüzdeki ayların toplantı açıklamalarında okursak ve faiz düzenli olarak aşağı çekilirse hiç şaşırmayalım.

Bağlantı kurmaya çalışmak anlamsız

Merkez Bankası'nın politika faizi düşürölüyormuş, oysa enflasyon almış başını gitmiş, faiz aşağı çekilince kur artacakmış ve enflasyon daha da hızlanacakmış; tüm ülkeler faiz artırırken biz nasıl olur da indirirmişiz; falan filan!

Geçtik artık bunları.

Yeni normalimiz artık farklı.

Kurumların görevleri değişti çünkü.

Merkez Bankası'nın temel görevi artık fiyat istikrarını sağlamak değil. Merkez Bankası, büyümenin sürdürülebilirliği için **“gizli”** görev verilmiş bir kuruma dönüşeli çok oldu.

Ama fiyat istikrarını da bir başka kurumun üstlenmesi gerek. İşte o görev de Merkez Bankası'ndan alınıp yine “**gizli**” bir şekilde TÜİK'e verildi.

Dolayısıyla yeni görevlendirmeleri bilip ona göre değerlendirme yapmakta yarar var.

"Ya diğer ülkeler yanlış yapıyorsa!"

Geçenlerde gelen bir okur mektubunda şöyle bir görüş dile getiriliyordu:

“Hem nereden biliyoruz enflasyonla mücadele için faiz artırımına giden diğer ülkelerin yanlış yapmadığını!”

Amerika, Avrupa faiz artırdığı halde enflasyon da artıyormuş, faiz artırımını işe yaramamış; ama bizde faiz indirildiği için enflasyon düşecekmiş!

Aslında doğru; hem zaten biliyoruz bir süre sonra yıllık enflasyon oranı düşecek.

Ne güzel değil mi!

O ülkelerde enflasyon kaç, nereden nereye gelinmiş...

Onun ötesinde yaşam standardı onlarda hangi düzeyde, bizde hangi düzeyde...

Bütün bunları düşünme, düşünme, düşünmek isteme; sonra yalnızca önümüzdeki aylarda “**kendiliğinden oluşacak**” enflasyondaki hız kesmeyi faiz indirimine bağla!

Düşürürken yükselttiğimiz...

Ferit Barış PARLAK

23 Eylül 2022 Cuma

Prof. Nouriel Roubini, son 13 yılda tutmayan tahminlerinden sonra ilk kez tutarlı bir 'uyarı' yapmış: "Borç çevrim maliyetleri artıkça birçok zombi şirket, banka, hane, ülke batacak."

Yani borçlu olmamalı/borçlanmamalı;

Yok zorunluysan, rakiplerinle aynı maliyette borçlanmalı...

Biz mi?

Düнде politika faizini düşürdük...

Ama...

CDS'i yükselterek borçlanmanın/borcu çevirmenin maliyetini (faizini) artırdık...

Nasıl düşer borçlanma ve faizi?

Tabi ki üreterek/ihraç ederek...

ABD ve AB gibi ihraç pazarlarımızda ve yurtdışında maliyetler/alım gücü gibi nedenlerle talep daralması/resesyon beklentileri artmışken üretim/ihracat nasıl artacak?

Enerji/işçilik/girdi fiyatları nedeniyle başta gelişmiş ülkeler, tükettiğini üretmekte de zorlanacak... Üretse de pahalı üretecek... Daha önemlisi, trilyonlarca dolarlık ihraç pazarlarında rekabet şansını kaybedecek... İki gelişmede Türkiye için hem “tehdit”, hem “fırsat” demek...

VELHASIL

Dünyayı bekleyen resesyonu fırsata çevirebilmek... Nasıl mı?

İhtiyaçları (Konut ihtiyacı da dahil) olan çalışanın, alım gücünü gelişmiş ülke standartlarına çıkaracak 5 bin çiftlik/bahçe; çalışanına deneyim/uzmanlık/para kazandıracak 5 bin fabrika/Ar-Ge merkezi gibi projelere, en az “500 bin TOKİ konutu” kadar başvuru sağlayacak kültürel ve sosyal yapıyı inşa ederek... Konuta, yüksek borçlanmayla değil, tasarrufla sahip olunabilecek yapıyı inşa ederek...

Abdulkadir Selvi

AK Parti farklı bir seçim kampanyasıyla geliyor

Kılıçdaroğlu telaşla 6'lı masada kriz yok dedikçe kriz olduğu anlaşılıyor.

Muhalef medya sürekli olarak 6'lı masada kriz yok yayını yaptıkça bir krizin yaklaşmakta olduğu anlaşılıyor. Bizde "Ateş olmayan yerden duman çıkmaz" derler.

Meslek hayatı boyunca koalisyonların kuruluşunu, koalisyonlarda çıkan krizleri ve koalisyonların dağılışını izlemiş bir gazeteci olarak 6'lı masanın asıl sorununun koalisyon görüntüsü vermekten kaynaklandığını düşünüyorum. Zaten Ali Babacan da ittifak demiyor, "koalisyon" diyor.

Koalisyonlar her an kriz çıkarmaya müsait yapılardır. Topluma güven vermez...

Ben 6'lı masayı dağıtacak bir kriz yaşandığını düşünmüyorum. Ama 6'lı masa giderek anlamını yitiyor. 6'lı masa bir sinerji üretilmiyor. Geleceğe dair seçmene bir umut vermiyor. "Erdoğan gitsin" demekten öteye bir şey vaat etmiyor.

Muhalefet cephesi çok hareketli olduğu için bir süredir 6'lı masayı yazıyorum. Ama bu noktadan itibaren AK Parti cephesindeki çalışmalara değinmek istiyorum.

VİZYON BELGESİ

AK Parti Teşkilat Başkanı Erkan Kandemir, 2023 seçimlerine ilişkin vizyon belgesinin 28 Ekim'de Ankara Arena'da Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanacağını söyledi.

Muhalefet henüz cumhurbaşkanı adayını belirlemedi. 6'lı masanın ortak cumhurbaşkanı adayı çıkarıp çıkarmayacağı bile kesin değil. Milletvekili listelerinin nasıl olacağı ise bir muamma. Seçim kampanyasını ise her parti ayrı yürütecek. Daha seçimlere ilişkin bir hazırlıkları yok. Günlerini "Kılıçdaroğlu mu aday olacak Mansur Yavaş mı yoksa Ekrem İmamoğlu mu" tartışması ile geçirdiler. Topluma gelecek adına bir şey vaat etmediler.

Oysa Erdoğan neredeyse seçim startını verecek. Zaten Cumhuriyet İttifakı'nın bir

cumhurbaşkanı adayını belirleme sorunu yok. Erdoğan aday. Ayrıca AK Parti ve MHP seçimlere ayrı ayrı girecek. O nedenle milletvekili listeleri gibi bir sorun yaşamayacaklar. 6'lı masa tüm enerjisini kendi içindeki sorunları aşmak için tüketirken, Erdoğan sahaya çıkacak.

YÜKSELEN DALGA

Ekonomik sıkıntılar, hayat pahalılığı en fazla AK Parti'yi etkilemişti. Ancak Erdoğan'ın hayat pahalılığına karşı aldığı önlemler etkisini gösterdi. Bir dönemler yüzde 32'ye kadar gerileyen AK Parti, yaz aylarıyla birlikte yeniden yükselişe geçti. Mayıs-haziran ayından itibaren yükselen bir dalgayı yakaladı. Yüzde 32'lerden yüzde 34'lere doğru başlayan tırmanış AK Parti'yi yüzde 37'ye taşıdı.

AK Parti anketlerde yüzde 37 çıkıyor. CHP yüzde 23-24 bandında. İYİ Parti yüzde 12.5-13 civarında.

Seçim tarihi yaklaştıkça küçük partilerin cephesinde ilginç bir gelişme gözleniyor. İktidarda ve muhalefette oylar büyük partilerin etrafında toplanırken, küçük partiler eriyor. Bir tek Yeniden Refah Partisi ve Zafer Partisi'nde bir yükseliş gözleniyor. Tabii bu da konjonktürel mi olacak orası belli değil.

CHP'DEN HDP'YE KAYMA

Bir de HDP faktörü var. AK Parti ve CHP'nin HDP olayını masaya yatırması gerekiyor. Neden CHP dedim. Çünkü beyaz Türkler, CHP'den HDP'ye doğru kaymaya başladı. Hatırlarsanız 7 Haziran seçimlerinde de bir oy CHP'ye bir oy HDP'ye kampanyası yürütülmüştü. HDP 80 milletvekili ve yüzde 13 oy oranına ulaşmıştı. Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanlığı seçiminde HDP'nin desteğini almak istiyor ama İstanbul başta olmak üzere büyükşehirlerde CHP seçmeni olan beyaz Türkler HDP'ye doğru kaymaya başladı.

İYİ PARTİ'NİN HDP SORUNU

HDP diğer yönüyle ise 6'lı masanın ortasına konulmuş pimi çekilmiş bir bomba gibi. Gürsel Tekin'in "HDP'ye bakanlık verilebilir" açıklaması üzerine CHP ile İYİ Parti arasında yaşanan kriz sahaya yansımış durumda. HDP krizi sürecinde ihale iddialarına kadar uzanan karşılıklı suçlamalar, seçimde bunlardan bir şey olmaz kanaatinin oluşmasına neden olmuş. HDP tartışması 6'lı masanın imajını sarsmış. İYİ Parti 6'lı masadan ayrılacak olursa başka hiçbir şeye gerek yok. HDP olayı yeter.

POZİTİF BİR KAMPANYA

Şimdi gelelim AK Parti'nin nasıl bir kampanya yürüteceğine. İlk sunumları izleyen herkesin çok beğendiği bir kampanyadan söz ediliyor. Pozitif, kucaklayıcı bir kampanya. Ama aynı zamanda heyecan uyandıran bir kampanya deniliyor. Erol Olçok'un kampanya ruhu yeniden dönüyor deniliyor.

Tabii Erol Olçok onu tek başına yapmıyordu. Yanında çok başarılı seçim kampanyalarına imza atmış bir ekip vardı. Daha doğrusu ekipler vardı. Oradan Erol Olçok markasını taşıyan ürünler çıkıyordu. Yine o havanın yakalandığı konuşuluyor. İçeriğini bilmiyorum ama anlatanların heyecanına tanık oldum.

AK Parti cephesinden tekrar 6'lı masaya dönmek istiyorum.

BABACAN 6'LI MASAYI SARSACAK

"Küçük taş büyük baş yarar" diye bir deyim vardır. 6'lı masada ise küçük partiler büyük rol oynuyorlar.

Ali Babacan 2 Ekim'de yapılacak toplantı öncesinde muhalefet liderleriyle ikili görüşmeler yaptı.

1. Ali Babacan geçiş döneminin cumhurbaşkanına bırakılmadan koalisyon ortakları tarafından eşit bir şekilde yönetilmesini istiyor.

2. İYİ Parti'nin aksine HDP ile ilişkilerin sürdürülmesini istiyor. "Altılı masa HDP ile ilişkiyi mutabakatla götürmeyebilir" diyor.

3. DEVA Partisi seçim ittifakı yapmayacak. Babacan, "Şu an için biz gemileri yaktık, tek başımıza gidiyoruz" dedi.

KILIÇDAROĞLU'NU İSTEMİYOR

4. Babacan, ortak cumhurbaşkanı adayı konusunda acele edilmemesi görüşünde ama gerekçesi çok farklı.

"Geçen sene çok tartışılan isimler bu sene değişti. Yine de değişir" diyor. Geçen sene Ekrem İmamoğlu konuşuluyordu. O değişti. Şimdi Kemal Kılıçdaroğlu konuşuluyor. Babacan'a göre Kılıçdaroğlu da değişebilir.

5. Babacan hem ortak aday olmayabilir diyor hem de cumhurbaşkanı adayının 6'lı masadan birisinin olmasının şart olmadığını söylüyor. "Dışarıdan da olabilir" diyor.

Bunları topladığımızda Babacan'ın, Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığına sıcak bakmadığı sonucunu çıkarabiliriz. 'Masanın dışından' tarifiyle akla ilk olarak Abdullah Gül geliyor.

CUMHURBAŞKANI ADAYI MI

6. Ama kulislardan edindiğim bilgiye göre, ne Kılıçdaroğlu ne Abdullah Gül. Ali Babacan, cumhurbaşkanı adaylığına hazırlanıyor. Zaten "Ortak aday olmazsa cumhurbaşkanı adayıyım" demişti.

Esfender KORKMAZ

Bu faizin altında ne var?

23 Eylül 2022 Cuma

1 Ocak 2018 tarihinde bir dolar 3,78 TL, bir TL ise 0,2645 dolar idi.

Dün 22 Eylül 2022'de bir dolar 18,3682 TL, bir TL 0,0544 dolar oldu.

Bu süre içinde TL'nin değer kaybı; $0,2654 - 0,0544 = 0,2101$ dolar oldu.

Yüzde olarak; $(0,2101 / 0,2645) \times 100 =$ yüzde 79,43 oldu.

Bu dönem; dünyada diğer paralara göre ve Cumhuriyet tarihinde TL'nin en fazla değer kaybettiği dönemdir.

Bu kadar Yüksek değer kaybına TL krizi denir ve getirdiği bozucu etkilere de istikrar sorunu, yani kriz denir.

TL krizinin bozucu etkileri;

* TÜFE yüzde 80 oldu. Gelirler aynı oranda artmadığı için halkın satın alma gücü düştü ve yoksulluk arttı.

* Cari açık oranı (Cari Açık / GSYH) yüzde 6'ya yükseldi.

* Yurt dışı tahviller sigorta risk primi 700 - 800 baz puana yükseldi.

* Yabancı sermaye çıktı, yerli sermaye de çıkıyor.

* Kuru tutmak isterken; bütçe açıkları arttı.

* Merkez Bankası net rezervleri eksiye geçti.

Bunun adına kriz denir. Ama hükümet krizi kabul etmiyor ve Merkez Bankası faizleri eksi 37 seviyesinde tutmaya devam ettiği için bu kriz de derinleşiyor.

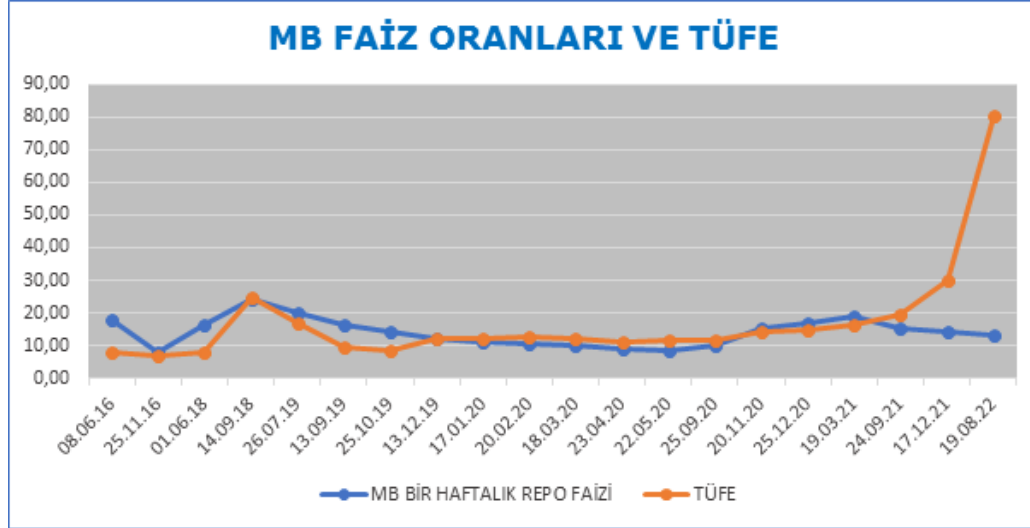
Hükümet 2018 yılında kur artışını ve enflasyonu MB faizlerini artırarak önledi.

2018 şubatta dolar kuru 3,77 iken eylül ayında 6,36'ya yükseldi. Merkez Bankası faizleri yüzde 8'den, kademeli artırdı ve Eylül 2018 'de yüzde 24'e kadar çıkardı. Bu

nedenle dolar kuru 2018 sonunda 5,30'a geriledi. TÜFE düşmeye devam etti. 2019 Ekim ayında 8,55'e geriledi.

Enflasyon düştü ve fakat 2019 yılında büyüme oranı da yüzde 0,9 a geriledi.

Anlaşılan Hükümet büyümeyi tercih etti. Bu defa tam tersini yaptı. Faizleri düşürdü. Eksi reel faiz yeni kur şoku yarattı. Üretim yüksek oranda ithal girdiye bağımlı olduğu için de, kur artışı maliyetleri arttırdı ve TÜFE'ye yansıdı. Kriz derinleşti. Aşağıdaki grafikte, Eylül 2021 de MB faizleri düşürünce TÜFE'nin hızla arttığı görülüyor

2022'de birinci ve ikinci çeyrek büyüme oldu ve fakat devam etmez çünkü büyüme kendinden daha yüksek cari açık yarattı. Ayrıca kriz güven kaybına neden oldu. Yerli ve yabancı yatırım yapmıyor. Yine yüksek enflasyon yoksullaştırdı ve toplam talep artışı devam etmez.

Bu şartlar altında Merkez Bankası'nın faizleri yeniden yüzde 13'ten yüzde 12'ye düşürmesi, İktisat'ın sustuğu yerdir.

Eksi yüzde 37,8 reel faiz ile hiçbir ekonomi dikiş tutmaz. Aslında bundan sonra faiz tartışması ve öneri de yapılmaz. Ama krizde kaçınılmaz olarak derinleşecektir.

Buna rağmen bütün dünya yüzde 10 ve altındaki enflasyonla mücadele için faizleri artırırken, biz neden düşürüyoruz? Kaldı ki ekonomide krizin derinleşmesine neden olan düşük faizi daha da düşürmenin arkasında ne var? diye dünya bizi sorgulamaya başlıyor.

Bu soruların başında acaba hükümet olağan üstü hale gitmek mi istiyor? sorusu geliyor. Zira Anayasa'nın 119 maddesinde " ...Ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında süresi altı ayı geçmemek üzere olağan üstü hal ilan edebilir." deniliyor. Bu olasılığı düşünmek bile doğru değil. İnşallah bu kadar yanlışımız olmaz.

İbrahim Kahveci

TL'nin tedavül sorunu!

Derdi iktidar koltuğu değil de derdi ülke olan yönetimler bugün yapılanları yapmazdı... Ülkenin geleceğini kendi geleceklerinin üzerinde tutan iktidarların yönetim biçimi bu şekilde olabilir mi?

Anlık bir çıkar uğruna uzun vadeli büyük kayıpları vatan bilinci ile nasıl izah edebiliriz?

Dün Merkez Bankası faizleri bir kez daha düşürdü. Artık kredi faizi ve mevduat faizi daha düşük olacak...

İyi ama bu sürdürülebilir bir şey mi?

Bu politikada kim kazanacak, kim kaybedecek?

İlk kaybedecek olan zaten büyük kayıplar yaşıyor. TL'ye güvenip TL'de kalanların parasının yarısı gitti bile.

Paranın işlevlerini sıralarız... İlk işlev **olarak değişim aracı** olmasıdır. İkinci işlev **ise değer saklama aracı** olmasıdır.

TL için artık değer saklama aracı işlevini kaybettiğini net olarak söyleyebiliriz. Yani TL ile tasarruf yapanlar artık kaybediyor ve kaybetmeye devam edecek.

Anlık değişim aracı olarak TL kullanılabilir ama değer ölçü birimi için kodlanan değer dolar ve euro olacaktır. Çünkü TL'nin değerini enflasyon karşısında belirsizliğe itmiş ve tasarruf yapma aracı rolünü nereden ise sıfıra indirgemiş olduk.

Bir paranın işlevlerini kaybetmeye başlaması o paranın tedavülden kalkacağı anlamına gelmez. Lakin işlevlerini bir bir kaybeden bir para biriminin tedavül kabiliyeti de bir bir yok olacaktır.

Peki bu durum bizi nereye götürür?

Kendi para biriminin işlevlerini yok eden bir ülke ekonomide bir başarı yakalayamaz. Öngörülemeyen bir ülkede ne fiyatlandırma yapılabilir ne de yatırımlar sürdürülebilir.

Bugün TL'den kaçış nedeniyle varlık fiyatları hızla arttı. Hem konut hem de araba bir ihtiyaç dışında bir yatırım aracı haline döndü.

Elinde TL tutmaktansa buğday tutmanın veya un tutmanın daha karlı olduğu bir ülke olduk... Ya da bir başka varlık...

TL kaybettiriyorken varlık fiyatları normal dışı artışlar yaşayabiliyor. Bu sürecin devam edeceğini de kestirmek hiç zor değil.

TL değer kaybedince ne oluyor?

Mesela bizim rafları biz boşaltamıyoruz ama komşu ülkelerin vatandaşları kendi değerli paraları ile boşaltıyorlar.

Bizim ürünlerimiz onlara sudan ucuz ama bize ateş pahası oluyor. İthal ürünler ise artık birer lüks haline geldi... Tıpkı Özal öncesi yıllar gibi.

Başka ülkelerde gurbette yakını olan birisi artık bu yakınlığı nedeniyle bile itibar görebiliyor. Kendi kapı komşusu çöpten ekmek veya çürük domates topluyorken bunlar yaşıyor elbette...

Bir toplumun temel dinamikleri aslında para birimi gibi eriyip giderken tek derdi koltuk ve iktidarda kalmak olan anlayışın sonuçlarını yaşıyor olabilir miyiz?

Ya da buna başka ne dersiniz?

Umarız eriyen varlıklarımız vicdanlarımızı da eritmez... Bu iş burada bitmez ama bu işin sürmesi de imkânsız...

Lütfen fatura ödemeye ama daha yüksek ve daha çok fatura ödemeye hazır olun...

23 Eylül 2022, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

ABD’de Erdoğan’ın diplomasi rüzgârı

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın New York'taki temasları sona erdi. New York'ta Birleşmiş Milletler'in karşısındaki "**Türkevi**" birçok yabancı devlet adamını konuk etti. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, Türkevi'nde Almanya Başbakanı **Scholz**, Ürdün Kralı **II. Abdullah**, İsrail Başbakanı **Lapid**, Japonya Başbakanı **Kişida**, Fransa Cumhurbaşkanı **Macron**, Rus Dışişleri Bakanı **Lavrov**, Gürcistan Başbakanı **Garibaşvili**, Yemen Başkanlık Konseyi Başkanı **Alimi** ve Guatemala Cumhurbaşkanı **Giammattei Falla** ile görüştü. Ayrıca ABD'li Senatör **Graham** ve ABD'nin Ankara Büyükelçisi **Jeff Flake** de Türkevi'ni ziyaret etti.

Diplomasi trafiği bunlarla sınırlı olmayan **Erdoğan**, Dünya Yahudi Kongresi Başkanı **Lauder** ve Amerikan Yahudi Toplumu Çatı Kuruluşlarını da ağırladı. Genellikle Türkiye düşmanlığıyla bilinen New York Times bile **Tayyip Erdoğan**'a barışa yönelik çabaları için geniş yer verdi ve övgüler düzdü.

Haberde **Erdoğan**'ın dünya barışına ve tahıl krizine yönelik attığı diplomatik adımlardan övgüyle bahsedildi. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın diplomatik çaba ve başarısına dikkat çekilen haberde, **Macron**'un aylarca **Putin** ile temas kurduğu, ancak bir başarı elde edemediği belirtildi.

Unutmadan hatırlatayım; **Erdoğan** 15 liderle yüz yüze görüşürken telefon trafiğini de elden bırakmadı. **Erdoğan**'ın araya girmesiyle Rusya- Ukrayna arasında 200 savaş esirinin takası sağlandı. Ortaya çok duygusal görüntüler çıktı. **Erdoğan**, bu konudaki katkılarından ötürü **Putin** ve **Zelenski**'ye teşekkür etti.

Erdoğan'ın koltuğuna göz diken 6'lı masanın ortakları bu yoğun diplomasi trafiğine ve **Erdoğan**'ın diplomatik gücüne bakıp kara kara düşünüyorlardır. 6'lı masanın cumhurbaşkanlığı adaylarına baktıkça konutundan hiç çıkmayan, memleket meseleleri hakkında ne düşündüğünü hiç bilmediğimiz, zor durumda kalmadıkça hiçbir diplomatik görüşmeye katılmayan **Ahmet Necdet Sezer**'in cumhurbaşkanlığı dönemi akıllara geliyor. Umarım bu ülke öyle bir dönemi tekrar yaşamaz.

Dünya liderlerinin gözü kulağı, ABD Başkanı **Biden**'in yapacağı açıklamalardaydı. **Biden**'in tuhaf hareketleri, inanılmaz gafları, konuşmasını bitirdikten sonra yönünü sürekli şaşırması dünyanın gündemindeydi. **Biden**'in ruh hali, 5 Kasım 2024'te yapılması gereken ABD seçimlerini çıkaramayacağı yönündeydi.

PUTİN'İN SEFERBERLİĞİ GENÇLERİ ÜRKÜTTÜ

Rusya'da 300 bin kişinin askere alınacağı seferberlik kararı tüm dünyada geniş yankı buldu. Bu karar sadece Rusya'da değil, ABD ve Avrupa'da da panik yarattı. Askere gitmek istemeyen gençler, Rusya'yı terk etmeye çalıştığı için uçak bilet fiyatları astronomik rakamlara ulaştı.

Burada birinci güzergâh Türkiye görünüyor. ABD ve Avrupa'nın paniği ise Rusya'nın sahaya en az bir 300 bin asker daha süreceği, bu sebeple Batı cephesinin yolladığı silahların işlevsiz kalacağı yönünde. Aslında bu konuda hiç de haksız değiller. Rusya, şu anda Ukrayna'daki askeri operasyonu yaklaşık 150-200 bin askerle götürüyor. Karardan sonra bu sayının 500 binlere çıkması bekleniyor. Askeri savaşın yanına enerji ve finans savaşları da devreye girince özellikle Avrupa'nın işi zor görünüyor. Mesela önümüzdeki kışı üşüyerek geçirmeye hazırlanan İsveç'te kiliseler kapatıldı. Sadece Avrupa'da değil, dünyanın her yerinde Rusya'ya karşı alınan pozisyonlara göre protestolar yapılıyor.